

Wormen

Zorg voor uzelf 12

Uw
APOTHEEK

Wormen

Bah, wat vies! is vaak de eerste reactie als er in ontlasting kleine, bewegende witte wormpjes te zien zijn. Of bijvoorbeeld een dikke ronde worm. Vooral gezinnen met kinderen krijgen met worminfecties te maken. Met goede hygiënische maatregelen en een zelfzorgmiddel is een worminfectie meestal weer snel voorbij.

Wormen in het lichaam zijn parasieten. Ze kunnen alleen in leven blijven in een gastheer een dier of een mens. Er bestaan veel soorten wormen. Bij de mens komen in Nederland de aarsmaden het meest voor. Mensen raken met wormen besmet doordat ze ongemerkt wormeitjes inslikken.

Aarsmaden

Aarsmaden zijn dunne bleekgeel/witte bewegende wormpjes. Ze zijn een halve tot één cm lang.

Ze komen veel voor bij schoolkinderen.

Aarsmaden zijn niet gevaarlijk, maar wel lastig.

Ze geven jeuk rond de anus en in de bilspleet.

vooral 's nachts. De aarsmaden die in de darmen leven, kruipen dan naar buiten en leggen hun eitjes rond de anus. Het kind gaat krabben, de eitjes kleven aan de vingers en onder de nagels, en daarna kunnen de eitjes overal aan blijven plakken: aan kleding, beddengoed, meubels, deurknoppen, speelgoed, aan het eten of aan andere mensen.

Via de handen en de mond kunnen daarna anderen de wormeitjes binnenkrijgen -bijvoorbeeld andere gezinsleden en ook klasgenootjes. Ook het kind dat al aarsmaden had, kan opnieuw eitjes inslikken en zich zo weer besmetten.

Spoelworm Ascaris

De spoelworm *Ascaris* lijkt op een regenworm. Hij is bleekgeel tot roze-roodachtig van kleur en heeft een doorsnede van 3 tot 6 mm. De worm kan 10 tot 30 cm lang zijn. Wie een spoelworm heeft, kan een dikke worm of een stuk daarvan bij de ontlasting vinden. Zo'n stuk worm is altijd dood of verlamd.

Hoe raakt iemand besmet met de spoelworm *Ascaris*? Zon infectie wordt meestal opgedaan in het buitenland. De oorzaak is het eten van rauwe groente of fruit die niet goed gewassen is en die gegroeid is op grond waarop de inhoud van een beerput is gebruikt als bemesting.

Hondenspoelworm, kattenspoelworm

Vrijwel alle honden en katten hebben wormen: de hondenspoelworm (*Toxocara canis*) en kattenspoelworm (*Toxocara cati*). De eitjes kunnen zitten in honden- of kattenpoep in zandbakken, tuin en plantsoen. En via de handen kunnen ze in de mond van mensen terechtkomen.

Wie besmet is met *Toxocara*, heeft geen wormen in de ontlasting, en denkt dus ook niet direct aan een wormeninfectie. De ingeslikte eitjes belanden in de dunne darm van de mens. Daar komen er larven uit die via het bloed in alle delen van het lichaam terecht kunnen komen en daar uiteindelijk afsterven. De belangrijkste verschijnselen van een *Toxocara*-infectie lijken op griep: koorts, buikpijn en kriebelhoest. In zeldzame gevallen kunnen ernstige problemen ontstaan. Bij kinderen die aanleg hebben voor allergie, kan een infectie met *Toxocara* de kans op het ontstaan van astma vergroten. Een *Toxocara*-infectie kan dus maar beter worden voorkomen. Was de handen goed met zeep na het spelen in zandbak of plantsoen, het verschonen van de kattenbak en het tuinieren.

Dek de zandbak af als er niet in gespeeld wordt. Als huisdieren buiten vrij rondlopen, is het verstandig om hen minstens 2 keer per jaar te ontwormen.

Lintworm

Wie een lintworm heeft, merkt dat aan wit/witgele stukjes in de ontlasting, in het ondergoed of het bed. Die stukjes zijn 1 tot 3 cm lang. Het zijn 'segmenten' die van de lintworm afbreken. De lintworm zelf kan wel een paar meter lang worden, hij blijft leven in de darm en eet mee van het voedsel dat de mens eet. Meestal geeft een lintworm geen klachten. Lintwormen komen in Nederland zelden voor omdat hier een goede vleeskeuring bestaat. Een lintworminfectie ontstaat meestal door het proeven van rauw gehakt, en in het buitenland door het eten van rauw of ongaar vlees.

Wat kunt u doen en wat heeft de apotheek voor u?

De aanpak verschilt per wormsoort. Er is een zelfzorgmedicijn tegen aarsmaden en tegen de spoelworm *Ascaris*: *mebendazol*. Daarnaast zijn hygiënische maatregelen belangrijk om herbesmetting te voorkomen. Wie *mebendazol* gebruikt, kan wat buikpijn of diarree krijgen, maar dat kan ook door de wormen zelf komen. Bij *aarsrnoden*:

- Gebruik *mebendazol*. De dosering is: 1 tablet innemen en na 2 weken nog eens 1 tablet. Als in een gezin twee of meer personen aarsmaden hebben, is het raadzaam het hele gezin te behandelen.
- Doe het kind overdag en 's nachts een strakke onderbroek aan. Smeer de bilnaad tegen de jeuk in met een watervrije zalf: *unguentum cetomacrogol* of *vaseline*.
- Let goed op de hygiëne: knip nagels kort en maak handen, nagels en billen regelmatig schoon.

- Gebruik elke dag schoon ondergoed.
- Neem 's ochtends beddengoed en nachtkleding voorzichtig op en sla het buiten uit.
- Was lakens, nachtkleding en ondergoed bij tenminste 60 °C.
- Houd de leefomgeving goed schoon - kleren, handdoeken, bed/bank, speelgoed - omdat de eitjes overal blijven plakken. Let ook op deurknoppen en op de wc-bril.
- Een aarsmadeninfectie kan ook overgaan zonder het gebruik van *mebendazol*, als de hygiënische maatregelen heel strikt worden toegepast en heel goed worden volgehouden. Maar al dat poetsen en wassen is erg veel werk.

Bij de spoelworm Ascaris:

- Neem een *mebendazol-kuur*. Bij de spoelworm *Ascaris* is de dosering: 3 dagen lang 2 keer per dag 1 tablet. Als er na 3 weken nog weer een (stuk) worm te voorschijn komt, dan de behandeling herhalen.

Bij een lintworm:

- Wie een lintworm denkt te hebben, kan het beste naar de huisarts gaan. Als u een lintworminfectie wilt voorkomen, kunt u beter
- Niet proeven of het gehakt goed gekruid is, en in het buitenland geen rauw of ongaar vlees eten.

Wanneer kunt u beter contact opnemen met uw huisarts?

We raden u aan om naar uw huisarts te stappen:

- Als u denkt dat er sprake is van een lintworminfectie.
- Bij een worminfectie bij een kind jonger dan 2 jaar.
- Als u een worminfectie hebt en zwanger bent.
- Bij aarsmaden: als 4 weken na het begin van

de behandeling met *rnebendazol* de wormen niet weg zijn.

- Bij een spoelworm: als 5 weken na het begin van de behandeling met *niebendazol* de wormen niet weg zijn.
- Als de worminfectie niet overgaat, terwijl u goede hygiënische maatregelen hebt genomen en twee keer een *mebendazol-kuur* hebt gebruikt. Het kan zijn dat u een ander soort worminfectie hebt.
- Bij aanhoudende moeheid na een worm-infectie.

Belangrijk om te weten

Wormen komen vooral voor bij kinderen en in gezinnen; wormeitjes worden vaak ongemerkt ingeslikt. Een besmetting met aarsmaden gaat van mens tot mens. Een infectie met de spoelworm *Ascaris* komt door het eten van onvoldoende gewassen rauwe groente of fruit die zijn gegroeid op grond waarop mest uit een beerput is gebruikt. Kinderen kunnen een infectie met de honden- of kattenspoelworm oplopen als ze in een zandbak spelen waarin honden of katten hun behoefte doen. Volwassenen kunnen zon besmetting oplopen bij het tuinieren. Lintwormeitjes kan iemand binnenkrijgen door het proeven van rauw gehakt. Voor de aanpak is het belangrijk om te weten met welke worm u te maken heeft, want de behandeling verschilt per wormsoort. Om herbesmetting te voorkomen, is een goede hygiëne belangrijk. Er is een zelfzorgmiddel tegen infecties met aarsmaden en tegen de spoelworm *Ascaris*. Wie een lintworm heeft, kan beter naar de dokter gaan.

LET OP!

In deze folder worden alleen de namen van de belangrijkste werkzame stoffen genoemd en geen merknamen, omdat de voorlichting in deze folder onafhankelijk is. In de apotheek kunnen we u precies vertellen welke merknamen bij welke werkzame stoffen horen. De prijzen van de medicijnen verschillen per merk. Bij de apotheek kunt u de prijzen navragen.

Wormen

- wat kunt u zelf doen?
- wat kan uw apotheek voor u doen?
- wanneer kunt u beter contact opnemen met uw huisarts?